

**ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ *Год. 1-ий*
Директор філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)

Г. Чебан
(підпис) Гор ЧЕБАН
(власне ім'я та ПРИЗВИЩЕ)
Гор Чебан

« 02 » *жовтня* 2025 р.

**ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)**

Сколівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2025 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про надлісництво.....	2
2. Цілі ведення господарства.....	6
3. Характеристика лісових ресурсів.....	8
4. Екологічні цінності.....	12
5. Природоохоронні заходи.....	21
6. План господарських заходів.....	27
7. Моніторинг лісів.....	40
8. Соціальні аспекти.....	46

Результати оцінювання

Ліс – не тільки джерело отримання деревини і інших продуктів лісу, це ще і фактор оптимального існування людського суспільства, важлива складова частина біосфери Землі. Навіть окремо взята його частина – складний природний комплекс, лісовий фітоценоз – включає в себе деревну і чагарникову рослинність, живий надґрунтовий покрив.

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроєкт», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

1. Загальна інформація про надлісництво

Сколівське надлісництво розташоване на території Стрийського та Дрогобицького адміністративних районів Львівської області. *Поштова адреса: вул. Стрийська 30, м. Сколе, Львівська область, 82600, E-mail: skolivske.lg@e-forest.gov.ua.*

Основною структурною одиницею надлісництва є лісництво.

Сколівське надлісництво є структурним підрозділом філії «Карпатський лісовий офіс» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та у своїй діяльності керується Положенням про надлісництво розробленим відповідно до Статуту ДП «Ліси України» і затверджено наказом філії «Карпатський лісовий офіс», а також Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Кабінету Міністрів, національними стандартами іншими нормативно-правовими актами, Колективним договором, наказами і дорученнями директора філії у відповідності до мети та предмету діяльності філії.

В структуру Сколівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» входить 18 лісництв :

№ п/п	Найменування лісництв	Площа, га
1	Довжківське	1434.4
2	Дубинське	1882.0
3	Гребенівське	1705.0
4	Зелемянське	1894.0
5	Коростівське	2945.7
6	Козівське	2738.0
7	Митянське	1416.0
8	Верхньосиньовиднянське	1947.8
9	Орівське	2252.6
10	Любинцівське	1260.3
11	Розгірчанське	1556.5
12	Труханівське	1853.5
13	Рожанське	4724.0
14	Опорецьке	4533.0
15	Климецьке	4435.0
16	Сможанське	3148.0
17	Головецьке	2925.0
18	Тухлянське	4887.0
Загальна площа надлісництва		47537.8

**Право власності та користування території лісового фонду
Сколівського надлісництва**

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2025 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	в т.ч. площа земель на яку отримано державні акти	Кількість	
			лісництв	Майстерських діляниць
47537,8	-	47026,1952	18	53

Базове лісовпорядкування проведено у відповідності з вимогами діючих нормативно-законодавчих актів України. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів використано технічну документацію із землеустрою на право постійного користування земельними ділянками.

Сколівське надлісництво бере на себе добровільне довготермінове зобов'язання щодо дотримання принципів і критеріїв FSC®.

Відповідальним за процес лісової сертифікації по Сколівському надлісництву – помічник начальника надлісництва Мільчаковський Р.М.

Сколівське надлісництво підтверджує прихильність і дотримання вимог принципів і критеріїв FSC® і зобов'язується:

1. Дотримуватись у своїй господарській діяльності принципів і критеріїв міжнародного стандарту FSC®.
2. Використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку.
3. Вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевих громад.
4. Консультуватися зі всіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства.
5. Відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним.
6. Вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище.
7. Гарантувати, що всі робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

Опис території надлісництва

Згідно лісорослинного районування територія надлісництва відноситься до району ялиново-ялицево-букових, ялицево-ялиново-букових і ялицево-букових лісів в фізико-географічній області Українських Карпат. Слід відмітити, що характерним для ялицево-букових лісів є те, що частина корінних деревостанів була заміна похідними-ялиновими.

Клімат району розташування надлісництва перехідний, помірно-континентальний із слабким коливанням температури, частими відлигами, значною кількістю опадів, досить високою вологістю повітря.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень, мають значення:

- пізні весняні і ранні осінні заморозки;
- різкі та часті зміни температурного режиму в зимовий період;
- сильні вітри і снігопади, що стають причиною вітровалів і сніголомів;
- рясні опади у вигляді злив, що спричиняють повені та ерозію ґрунтів.

Територія надлісництва представлена гірською зоною Карпат в районі Сколівських Бескидів і віднесена до гірських лісів та частково, в межах Краєвого низькогір'я Стрийсько-Сянської верховини, до рівнинних.

Основними типами ґрунтів є гірські лісові із заляганням ґрунтових вод від 1 до 16 м і більше. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 1% площі.

Територія надлісництва розташована в басейні річок Стрий і Опір.

2.Цілі ведення господарства.

- відтворення та підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів;

- забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хворіб, пошкоджень внаслідок антропогенного та інших шкідливих факторів;

- вжиття заходів у порядку та в межах чинного законодавства щодо запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства;

- ефективне використання лісових ресурсів з дотриманням затверджених правил і норм на ринкових засадах;

- ведення лісового господарства на підставі затверджених в установленому порядку матеріалів лісовпорядкування, використання лісових ресурсів способами, які забезпечують збереження корисних властивостей лісів, а також сприяють їх охороні, захисту та відновлення;

- організація та ведення лісового господарства у відповідності до національних і міжнародних стандартів;

- ведення первинного обліку лісів;

- забезпечення дотримання заповідного режиму та вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

- впровадження сучасних методів і способів лісівництва, надаючи перевагу наближеному до природи;

- здійснення заготівлі деревини на основі екологозберігаючих технологій та забезпечення електронного обліку деревини;

- здійснення побічних користувань лісом та заготівлі другорядних лісових матеріалів;

- ведення мисливського господарства, контроль за дотриманням правил полювання у межах мисливських угідь, облік мисливської фауни та її використання;

- дотримання законодавства з охорони праці щодо безпечного виконання робіт;

- забезпечення вирішення питань цивільного захисту та здійснення заходів щодо захисту населення під час надзвичайних ситуацій

- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;

- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;

- вирішення лісівничих та екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;

- збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;

- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;

- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

- забезпечення широкого висвітлення лісгосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими

організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач оцінюється через кількісні очікувані економічні, соціальні та екологічні результати.

Для економічного потенціалу Львівської області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це деревина, технічна сировина, харчові та кормові ресурси. Важливе значення мають ліси для охорони навколишнього природного середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню гідрологічного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил, безпосередньо використовується в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні. Усі ліси на території України становлять її лісовий фонд.

3. Характеристика лісових ресурсів

Основні показники лісового фонду сформовані в цілому по надлісництву. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (Сколівського та Славського лісових господарств).

Загальна площа земель лісового фонду Сколівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» становить 47537,8 га в тому числі вкрита лісовою рослинністю 41760 га або 88%. Із вкритої лісом площа шпилькових насаджень становить 22965 га або 55%, твердолистяних – 18187 га або 44%, м'яколистяних – 587 га або 1%.

Середній вік насаджень становить 66 років, а середня зміна запасу за рік – 4,3 м3/га.

Виходячи з приведенного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (2007) поділу лісів державного підприємства на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, виділені наступні категорії лісів:

- *ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – 7317 га або 16%;*
- *рекреаційно-оздоровчі ліси – 2381 га або 5%;*
- *захисні ліси – 6603 га або 14%;*
- *експлуатаційні ліси – 2724 га 75%.*

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по Сколівському

надлісництву обрахована Українським державним лісовпорядним виробничим об'єднанням (Укрдержліспроект) та затверджена Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України від 25 листопада 2020 р № 303.

Приймаючи розрахункову лісосіку ВО «Укрдержліспроект» керувалось принципами невиснажливого та рівномірного користування лісовими ресурсами, збереження умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розрахункова лісосіка на період 2017-2026рр:	74480 м3
в тому числі: по шпильковому господарстві -	49360 м3
із нього - ялинова секція	44490 м3
- ялицева	4330 м3
- модринова	370 м3
по твердолистяному -	24350 м3
із нього - дубова секція	1110 м3
- букова	22800 м3
по м'якколистяному -	810 м3
- березова	10 м3

Основою підвищення продуктивності і якості лісів є формування деревостанів оптимального породного складу і повноти відповідно до конкретних лісорослинних умов. У підприємстві велика увага приділяється збереженню природного поновлення. Природне відновлення, як підкреслюється багатьма вченими має ряд переваг з біологічної та економічної точок зору перед суцільним штучним лісовідновленням. Однак природне відновлення рідко буває суцільним, рівномірно розміщеним по площі.

Під час проведення рубок частково пошкоджується підріст основних лісоутворюючих порід і утворюються куртини з відсутністю підросту. На вирубках часто спостерігаються різної величини локальні групи підросту і прогалинки, які заростають різними травами та чагарниками. На таких галявинках і в місцях відсутності підросту створюються часткові лісові культури. Крім цього на суцільних вирубках створюються суцільні лісові культури з головною породою відповідно до типу лісу.

4. Екологічні цінності

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, еталонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) визначаються шляхом аналізу планів лісонасаджень, таксаційних описів, а також опитуванням місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу на території лісових кварталів закладаються рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км,

які прокладаються вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень застосовуються такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалів польових обстежень про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу приділяється територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, еталонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень залучаються спеціалісти науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори проводяться обстеження ділянок у різні пори року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень застосовуються найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань, що підвищує ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень приділяється ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень враховується охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

На території надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення зникаючих видів флори і фауни.

**Актуальний список рідкісних видів флори та фауни, виявлених
на території Сколівського надлісництва:**

Фауна Червоної книги України

№ п/п	Українська назва	Латинська назва	Природоохоронний статус виду	Заходи з охорони
1	Полоз лісовий	<i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768)	зникаючий	Червона Книга України, 2009, особлива охорона Бернської конвенції (додаток II)
2	Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i> (Linnaeus, 1758)	вразливий	Додаток III Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (категорія «Види, що підлягають охороні») та Червона книга хребетних Міжнародного союзу охорони природи (МСОП)
3	Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> (Linnaeus, 1758)	неоцінений	Червоного списку МСОП, і III додатку до Бернської конвенції
4	Рись звичайна	<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)	рідкісний	II видання ЧКУ (1994), Червоного списку МСОП, CITES, і як вид, що підлягає охороні, до Бернської конвенції.
5	Ведмідь бурий	<i>Ursus arctos</i> (Linnaeus, 1758)	зникаючий	ЧКУ (2003), Червоного списку МСОП, CITES, і як вид, що підлягає особливій охороні, до Бернської конвенції.
6	Кіт лісовий	<i>Felis (sylvestris</i> Schreber, 1777)	вразливий	II видання ЧКУ (1994), Червоного списку МСОП, CITES, і як вид, що підлягає особливій охороні, до

				Бернської конвенції.
7	Горностай	<i>Mustela erminea</i> (Linnaeus, 1758)	неоцінений	II видання ЧКУ (1994), Червоного списку МСОП і як вид, що підлягає охороні, до Бернської конвенції.
8	Дятел трипалий	<i>Picoides tridactylus</i> (Linnaeus, 1758)	вразливий	Додатку II Бернської конвенції.
9	Борсук європейський	<i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	перебуває під найменшою загрозою існуванню	Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (МСОП)
10	Видра річкова	<i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1758)	неоцінений	II видання ЧКУ (1994). занесено до Червоного списку МСОП, до I додатку CITES, а як вид, що підлягає особливій охороні, до Бернської конвенції.
11	Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti, 1768	вразливий	особливою охороною Бернської конвенції (додаток II).

Флора Червоної книги України та міжнародних охоронних списків

№ п/п	Українська назва	Латинська назва	Природоохоронний статус виду	
1	Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i> Herb. (<i>C. banaticus</i> Heuff., nom. illeg.; <i>C. vernus</i> auct. non (L.) Hill, p.p.)	неоцінений	Червона книга України
2	Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i> (Linnaeus)	неоцінений	
3	Левкорхіс білуватий	<i>Pseudorchis albida</i> L.	неоцінений	Червона книга України
4	Дзвоники карпатські	<i>Campanula carpatica</i> Jacq. (<i>C. reniformis</i> Schur)	рідкісний	Червона книга України
5	Зозулинець блощиний	<i>Anacamptis coriophora</i> (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase s.l. (<i>Orchis coriophora</i> L., incl. <i>Orchis nervulosa</i> Sakalo, <i>Anacamptis coriophora</i> subsp. <i>nervulosa</i> (Sakalo) Mosyakin et Tymchenko)	вразливий	Додаток II CITES

6	Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich. (<i>Orchis bifolia</i> L.)	неоцінений	Додаток II CITES
7	Росичка круглoliста	<i>Drosera rotundifolia</i> L.	неоцінений	Входить до офіційних переліків регіонально рідкісних рослин Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької областей.
8	Тис ягідний	<i>Taxus baccata</i> L.	вразливий	Червона книга України, Зелена книга України
9	Тирлич жовтий	<i>Gentiana lutea</i> L.	вразливий	Червона книга України
10	Цибуля ведмежа (черемша)	<i>Allium ursinum</i> L. (<i>A. ucrainicum</i> (Kleopow et Oxner) Bordz.; <i>A. ursinum</i> L. subsp. <i>ucrainicum</i> Kleopow et Oxner, <i>A. ursinum</i> var. <i>ucrainicum</i> (Kleopow et Oxner) Soó)	неоцінений	Червона книга України
11	Скополія карніолійська	<i>Scopolia carniolica</i> Jacq.	неоцінений	Червона книга України
12	лілія лісова	<i>Lilium martagon</i> L.	неоцінений	Червона книга України
13	Лунарія оживаюча	<i>Lunaria rediviva</i> L.	неоцінений	Червона книга України
14	Журавлина болотна	<i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr. (<i>O. quadripetalus</i> Gilib. subsp. <i>microcarpus</i> (Turcz. ex Rupr.) Braun-Blanq., <i>O. palustris</i> Pers. subsp. <i>microcarpus</i> (Turcz. ex Rupr.) Nyman, <i>Vaccinium microcarpum</i> (Turcz. ex Rupr.) Schmalh., V.	вразливий	Червона книга України

		<i>oxycoccus L. subsp. micro</i>		
15	Зозулині сльози яйцеподібні	<i>Listera ovata</i> (L.) R.Br. (<i>Ophrys ovata</i> L., <i>Neottia</i> <i>latifolia</i> Rich.)	неоцінений	Додатку II CITES, Червона книга України

5. Природоохоронні заходи

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про виділення репрезентативних ділянок та особливо цінних для збереження лісових ділянок (ОЦЗ), їх визначення, охорону і моніторинг»;
- наказу «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг»;
- програма навчання працівників Сколівського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказу «Про дотримання принципів і критеріїв FSC® на підприємстві»

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проводиться картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Здійснюється контроль лісовою охороною за дотриманням працівниками під час виконання лісгосподарських заходів природоохоронних вимог обстеженнями або рейдами.

Крім того інформується громадськість та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Репрезентативні ділянки.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано різні види моніторингу.

Особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісгосподарських заходів в ОЦЗ є:

- під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати

мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Заходи щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів	Хто проводить
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів. При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціаліст надлісництва, лісничі
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Адміністрація надлісництва

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Сколівського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 4695,5 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 3094,5 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 520 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у

критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 934,4 га.

ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.– 79,6 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 67 га.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У Сколівському надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності.

Цінності довкілля:

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ
- Закон про природно-заповідний фонд України
- Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності надлісництва;
- Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводиться із залученням фахівців лісозахисного і лісовпорядного підприємств.

Соціальні цінності:

- Профспілки;
- Гендерна рівність;
- Співпраця з стейкхолдерами та зацікавленими сторонами.

Вплив господарської діяльності запобігає:

- Системи базового і безперервного лісовпорядкування;
- Система ЕОД;
- Дотримання процедури системи моніторингу виконання запланованих завдань та видів діяльності;
- Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, електронні лісорубні квитки та огляд місць заготівлі деревини.

Дотримання вимог:

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ;
- Законодавчі та нормативні документи що регламентують лісогосподарську діяльність: виробничо-фінансовий план, звіти-форма ЛГ-10, 3-ЛГ та інші.

На території надлісництва при господарюванні можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний, у інших випадках вплив кваліфікується як значний);

- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;

- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглій території вплив кваліфікується як суттєвий);

- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям(у випадку виявлення фактів);

- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

-

6. План господарських заходів

Головне користування лісом

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по Сколівському надлісництву обрахована Українським державним проектним лісовпорядним виробничим об'єднанням (ВО«УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ») згідно Методики визначення розрахункової лісосіки та затвердженої Міністерством екології та природних ресурсів України, як сумарна, філії «Сколівське ЛГ» наказом №303 від 25 листопада 2020 року та філії «Славське ЛГ» наказом №305 від 25 листопада 2020 року.

Розрахункова рубок головного користування лісосіка запроектована лісовпорядкуванням

Сколівське надлісництво	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах												
		хвойне	в тому числі за госпсекціями			твердо-листяне	в тому числі за госпсекціями				мяко-листяне	в тому числі за госпсекціями		
			соснова	ялинова	Інші хвоні		Дубо-ва	Букова	грабо-ва	Інші		березо-ва	осико-ва	чорно-вільхо-ва та інш.
	74.52	49.36	0.17	2 44.49	1 600	4 24.35	6 1.15	2 22.8	0.40	5	2 0.81	2 0.81	1 0	5 0

Заготівля деревини та її вивезення на 2025 рік планується в обсязі орієнтовно 78,527 тис. м. куб. у відповідності до розрахункової лісосіки та проведення рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.

Приймаючи розрахункову лісосіку лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереження умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зрубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Рубки формування та оздоровлення лісів

Рубки догляду за лісом

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час

проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла щорічні обсяги рубок догляду.

Запроектований на 2025 рік обсяг рубок формування і оздоровлення лісів, заходів пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства наведений у таблиці:

Вид рубок	Разом по надлісництву			
	Площа, га	Стовбурний запас, тис.м ³	Запас ліквідної деревини, тис.м ³	Запас ділової деревини, тис.м ³
Освітлення	98	0,7	-	-
Прочищення	178	2,5	-	-
Проріджування	113	3,3	2,3	-
Прохідне рубання	77	6,2	5,1	1,3
Санітарна рубка вибіркова та суцільна	365	66,9	58,6	23,6
Рубки, пов'язані з реконструкцією насаджень	-	-	-	-
Лісовідновні рубки	-	-	-	-
Рубки переформування	76	5,7	5,2	2,2
Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства	15	3,1	2,7	1,2
РАЗОМ	922	88,4	73,9	28,3

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Запроектована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється. Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

Обсяги запроектованих основних видів робіт

Показники	Всього, кбм	в тому числі		
		I квартал	6 місяців	9 місяців
Рубки, формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані та не пов'язані з веденням лісового господарства, всього, площа - га (1+2+3)	924,7	109	325,4	697,9
загальна маса	88628	18406	41225	66450
ліквід	74000	15825	35217	54609
ділова	28500	5840	13333	21390
дрова	45500	9985	21884	33219
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	467,9	12	84,2	343,9
загальна маса	12822	1130	3684	7972
ліквід	7386	900	2680	3885
ділова	1350	300	710	1040
дрова	6036	600	1970	2845
з них а) освітлення, площа - га	98,8	0	25,6	98,8
загальна маса	762	0	193	762
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0
б) прочищення, площа - га	178,5	0	20	178,5
загальна маса	2470	0	231	2470
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0
в) проріджування, площа - га	113	0	0	13
загальна маса	3350	0	0	350
ліквід	2305	0	0	305
ділова	30	0	0	30
дрова	2275	0	0	275
г) прохідні рубки, площа - га	77,6	12	38,6	53,6
загальна маса	6240	1130	3260	4390
ліквід	5081	900	2680	3580
ділова	1320	300	710	1010
дрова	3761	600	1970	2570
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)	456,8	97	241,2	354
загальна маса	75806	17276	37541	58478
ліквід	66614	14925	32537	50724
ділова	27150	5540	12623	20350
дрова	39464	9385	19914	30374
а) Санітарні рубки всього, площа - га	364,7	92	203,5	284,9
загальна маса	66956	17056	34201	51948

ліквід	58654	14725	29517	44864
ділова	23660	5420	11293	17840
дрова	34994	9305	18224	27024
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	233	50	128,8	185,8
загальна маса	34400	6620	15910	26870
ліквід	30452	5583	13635	23102
ділова	11283	1823	4396	8243
дрова	19169	3760	9239	14859
- суцільні санітарні рубки, площа - га	131,7	42	74,7	99,1
загальна маса	32556	10436	18291	25078
ліквід	28202	9142	15882	21762
ділова	12377	3597	6897	9597
дрова	15825	5545	8985	12165
б) Рубки переформування, площа - га	76,8	5	30,7	58,8
загальна маса	5740	220	1940	4420
ліквід	5170	200	1770	3970
ділова	2230	120	800	1750
дрова	2940	80	970	2220
в) Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га	15,3	0	7	10,3
загальна маса	3110	0	1400	2110
ліквід	2790	0	1250	1890
ділова	1260	0	530	760
дрова	1530	0	720	1130
3. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га	0	0	0	0
загальна маса	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0

Примітка: запас деревини вказаний у м3 ліквідної.

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматично-регулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Санітарні рубки і ліквідація захаращеності

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроектовано проведення суцільних і вибіркових санітарних рубок.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Інші заходи з формування і оздоровлення лісів Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проектується лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду, а також вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводитись шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті наступні: для ялиці білої - 9 років, дуба звичайного - 7 років, ялини європейської - 5 років, бука лісового - 6 років.

Створення лісових культур передбачається в загиблих насадженнях, рідколіссях - 10 років, на лісосіках суцільних санітарних рубок - в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

Фонд лісорозведення лісовпорядкуванням не виділявся.

Діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості

Територія господарювання згідно лісовпорядкування не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів надлісництва, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективно впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

Дотримання принципу невиснажливості

Політика підприємства повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації. Метою є забезпечення економічно, екологічно та соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загально визнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при однозначному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого населення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані і управляються таким чином, щоб бути прибутковими при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

7. Моніторинг лісів

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини.

Цілі господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання процедури системи моніторингу виконання плану та

завдань для Сколівського надлісництва;

- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків, місць заготівлі деревини в лісах;
- планування рубок формування і оздоровлення лісів;

Дотримання вимог:

- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, та інші.

Особливі цінності для збереження.

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Передмова

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC® Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають працівникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду підприємства, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗ проводиться на підприємстві щорічно працівниками надлісництва та інженерами закріпленими за надлісництвом відповідно до напрямків за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони(за згодою).

Зведені дані моніторингу записуються інженером лісового господарства закріпленого за надлісництвом та зберігаються з метою проведення аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ:

Оперативний моніторинг

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомо-шкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе помічник начальника Сколівського надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є інженери лісового господарства відділу лісового господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження

ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться лісовою охороною лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є інженери лісового господарства відділу лісового господарства, інженери з охорони та захисту лісу, інженери з лісовідновлення та інженери із лісозаготівель закріплені за надлісництвом діяльність яких координується керівником секторів по напрямках та помічником начальника Сколівського надлісництва в питаннях FSC®.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як працівниками філії закріпленими за надлісництвом так і лісовою охороною надлісництва, а також зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти лісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ повинен враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі: Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 2024 році по Сколівському надлісництву додається (Додаток 1).

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріали можуть бути надані за запитом, в загальний доступ не викладається.

8. Соціальні аспекти

Сколівське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить 112 чол., в тому числі 5 жінок. На підприємстві розроблена програма конфіденційних та ефективних

заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Програми та види діяльності

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про гендерну політику надлісництва.

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку.

Зона діяльності надлісництва розташована на території 6 місцевих громад (Трускавецька, Стрийська, Грабовецько-Дулібівська, Сколівська, Славська та Козівська). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

ПОЛОЖЕННЯ

залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Сколівського надлісництва.

Дане положення розроблене на виконання вимог FSC® національного

стандартам ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1-UA та з метою удосконалення співпраці філії із сторонами, чий інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Положення щодо співпраці Сколівського надлісництва (далі – Положення) із зацікавленими сторонами розроблене з метою визначення процедури, щодо залучення органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін як належне інформування, так і взаємодія зі сторонами, чий інтереси зачеплено, та зацікавленими сторонами шляхом їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та планування лісогосподарської діяльності та здійснення аналізу можливих соціальних наслідків проведення лісозаготівель.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Сколівське надлісництво

82100, Львівська область, Стрийський район, місто Сколе, вулиця Стрийська, будинок 30 з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00, обідня перерва з 12-00 до 13-00, за телефоном (03251) 37128, або на електронну пошту *skolivske.lg@e-forest.gov.ua*.

Загальні положення

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торговельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до підприємства стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чий інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно до підприємства (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чий інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію

(прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чий інтереси зачеплено.

1.1. Права місцевих громад:

Визнання та підтримання законних прав (інформування):

- щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;
- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;
- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;
- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

2.1.2. Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

2.1.3. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

2.1.4. Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території філії та доказів їх підтримки; територій, права на які оспоруються; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспоруються, розглядаються філією; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

2.1.5. Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

2.1.6. До визначення філією можливостей місцевого соціально-економічного розвитку. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення , уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

2.1.7. Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;
- до контролю господарської діяльності надлісництва;
- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

2.1.8. Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та

іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

2.2. Права зацікавлених сторін.

2.2.1. Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики філії (у т.ч. зобов'язань філії щодо дотримання FSC® принципів і критеріїв);

- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

2.2.2. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

2.2.3. Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

- Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення): до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

2.2.4. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності філії на громади, чиї інтереси зачеплено.

2.2.5. Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

2.2.6. Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

2.2.7. Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених

вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

- в офіційних друкованих виданнях;
- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет; на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чиї інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва лісового господарства за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

- висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція

(зауваження));

- звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

- звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

1.2. Джерела інформації:

- друковані видання; веб-сайт у мережі інтернет;
- інформаційні стенди;
- телебачення;
- радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);
- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано

процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;
- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування філіями лісового господарства процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів. Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чий інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництвом лісового

господарства у такому статусі (як зацікавлених або тих, чиї інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити філії в рамках формування таких списків;

- повідомити надлісництво лісового господарства про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;

- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення філії лісового господарства;

- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом лісового господарства заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;

- у рамках організованих надлісництв лісового господарства консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної взаємодії з філією та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зацікавлених сторін для Сколівського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнених угод

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді – реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у «Журналі вихідної кореспонденції філії», для результатів проведених діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, рішення тощо.

Протоколи рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у «Журнал вхідної кореспонденції» та зберігаються 5 років у надлісництві.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Сколівське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані

надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Сколівського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Сколівське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Сколівське надлісництво здійснює розміщення інформації на офіційному сайті ДП «Ліси України», а також подає відповідну інформацію для розміщення у газетах районного та обласного значення.

Начальник
Сколівського

надлісництва

Валерій ДАНІВ